

‘Componeren is hard werken en een beetje geluk’

INTERVIEW NEDERLANDSE NOTENSCHRIJVER

Jan-Peter de Graaff: „Je kunt nu eenmaal niet élk moment van de dag creatief zijn.”

© PR

Door maurice wiche

Vrijdag gaat in Maastricht ‘Het Gouden Kalf’ van de Nederlandse componist Jan-Peter de Graaff in wereldpremière. Het 35 minuten durende stuk is een opdracht van festival Musica Sacra in samenwerking met philharmonie zuidnederland en Studium Chorale. „Ik zie het componeren als een sociaal beroep”.

MAASTRICHT - Lang gold er een romantisch aura rond het beroep van componist. Het meest cliché is het beeld dat de persoon in kwestie eenzaam op een zolderkamer, met honger in zijn maag, op inspiratie zit te wachten. Die tijden zijn natuurlijk allang voorbij. Sterker nog: fulltime notenschrijver Jan-Peter de Graaff (Papendrecht, 1992) zweert bij het tegendeel: een gestructureerde werkwijze en een uitgebreid netwerk. Of in zijn eigen woorden: „Componeren heeft voor veel mensen nogal wat gewicht, maar ik zie mijzelf vooral als een ambachtsman”.

Als kind al was ik bezig met klanken. Gewoon, kloppen op de verwarming en zo, wat kinderen nu eenmaal doen.

Jan-Peter de Graaff

De Graaff – licht kalend, dun baardje – is momenteel, ondanks zijn jeugdige leeftijd, een van de meest veelgevraagde Nederlandse componisten. Orkesten als het BBC Symphony Orchestra, het Radio Philharmonisch Orkest, en het Residentie Orkest speelden reeds zijn muziek, daarnaast werkt hij op dit moment aan een compositie-opdracht van het Nederlandse kwaliteitsensemble Calefax.

Vriendschappen

„Ik zie het componeren als een sociaal beroep”, verklaart hij deels zijn succes. „Dat stopt niet wanneer de noten af zijn. Je moet ook aanwezig zijn bij repetities en uitvoeringen, gesprekken aanknopen. Dat opbouwen van vriendschappen met personen uit het wereldje is ontzettend belangrijk. Daarna is het gewoon een kwestie van hard werken, en ook een beetje geluk.”

Componeren heeft voor veel mensen nogal wat gewicht, maar ik zie mijzelf vooral als een ambachtsman.

Componist Jan-Peter de Graaff

Maar zonder talent kom je er niet. Dat werd bij hem al vroeg ontdekt. „Als kind al was ik bezig met klanken. Gewoon, kloppen op de verwarming en zo, wat kinderen nu eenmaal doen. Meestal stoppen ze daar later vanzelf mee, maar dat onderzoekende ben ik nooit kwijtgeraakt. Ook hoorde ik altijd muziek in mijn hoofd. Rond mijn achtste ging ik saxofoon spelen bij de plaatselijke fanfare. Ik ging daarnaast experimenteren op het keyboard van mijn vader – mijn ouders zijn musici – en nam daarmee mijn eerste compositie op. Toen ik vijftien was won ik een compositie-wedstrijd van het Nederlands Blazers Ensemble. Als gevolg kreeg ik een coach. Daarna ging het allemaal snel.”

De Nederlander werkt in dagdelen – „je kunt nu eenmaal niet élk moment van de dag creatief zijn” –

en start de ochtend liefst met een wandeling. Daarna luistert hij naar muziek. Wanneer zijn brein voldoende is opgewarmd volgt de eerste sessie: aan een stuk door componeren van 10.00 tot 13.00 uur.

Wie de diverse videofragmenten op zijn website aanklikt ontdekt de wezenskenmerken van zijn stijl: zingbare melodieën, grote vertelkracht, een voorkeur voor theatraliteit, en vooral kleur. „Het verwerken van kleur in klank houdt mij altijd bezig. Eindeloos kan ik spelen met dingen als kleurintensiteit en kleurcontrast. Maar je hoort in mijn stukken ook regelmatig invloeden van jazz, en traditionele klassieke muziek.”

Oratorio

Dat laatste is zeker het geval bij *Het Gouden Kalf*, een stuk van zo'n 35 minuten, dat in een mal is gegoten naar het voorbeeld van de oratorio van Georg Frederick Händel, de beroemde componist van *The Messiah*. Het is een opdracht van festival Musica Sacra in samenwerking met philharmonie zuidnederland en Studium Chorale.

De bezetting is opvallend: een acteur, 24 koorzangers, en een klein ensemble bestaande uit althobo, trompet, strijkkwintet en slagwerk.

Dynamiek

„De acteur leidt de luisteraar door de teksten”, licht de Graaff een tipje van de sluier. „Zo'n gesproken rol met orkest vind ik een interessante combinatie: er moet een zekere dynamiek tussen ontstaan, iets wat ik zorgvuldig heb onderzocht. Centraal in de tekst staat het zoeken van een volk naar een identiteit. Dat dat soms een eeuwige zoektocht kan zijn, heb ik op een bepaalde manier muzikaal vertaald, ik speel kortom met het idee van eeuwigheid. In muzikaal opzicht is er sprake van een stijlbreuk: eerst zijn er invloeden van Händel, later van Oost-Europese volksmuziek. Schatgraverij voor de gelouterde luisteraar. Voor een minder geoefend oor hoop ik op een prachtige emotionele ervaring.”

